

هنرهای نمایشی در ساختار اجرایی کشور

ساختار اجرایی کشور با توجه به گستره مخاطب و ظرفیت‌های برشمرده برای هنرهای نمایشی در ایران، ذی‌نفعان و ذی‌نقشان متعددی را برای این هنر در دل خود جای داده است. جایگاه این هنر را می‌توان دچار آگاهی و غفلت توأمان دانست. خودآگاهی در مورد آن را می‌توان با بررسی سطوح آشکار متولیان نمایان ساخت و غفلت از آن را در سطوح پنهان ذی‌نفعان و سطوح آشکار و پنهان ذی‌نقشان آشکار کرد. بنابراین برای یافتن جایگاه هنرهای نمایشی در ساختار اجرایی کشور باید این جایگاه را در سطوح مختلف جستجو کرد. در این مجال با برشمردن سطوح مختلف ذی‌نفعان و ذی‌نقشان هنرهای نمایشی به تشریح سطح اول یعنی بخش تحت مدیریت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان متولی اصلی هنرهای نمایشی در کشور می‌پردازیم.

سطح اول - هسته مرکزی

مؤسسات، دفاتر و انجمن‌های وابسته و مرتبط با اداره کل هنرهای نمایشی:

- ۱ - معاونت‌ها و واحدهای تابعه اداره کل هنرهای نمایشی ایران
- ۲ - تالارهای تحت پوشش اداره کل هنرهای نمایشی ایران
- ۳ - انجمن هنرهای نمایشی ایران
- ۴ - گروه‌های تئاتری و اصناف از جمله خانه تئاتر که به منظور خصوصی‌سازی و دستیابی به اهداف دولت براساس اصل ۴۴ فعالیت می‌کنند.

سطح دوم

مؤسسات، سازمان‌ها و نهادهای مکمل و موازی با اداره کل هنرهای نمایشی:

- ۱ - بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های انقلاب و دفاع مقدس (انجمن تئاتر انقلاب و دفاع مقدس)
- ۲ - حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی
- ۳ - سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران
- ۴ - سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران
- ۵ - سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی
- ۶ - سازمان فرهنگی - هنری شهرداری
- ۷ - سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
- ۸ - کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان
- ۹ - موسسه توسعه فضاهای فرهنگی شهرداری تهران
- ۱۰ - نهاد کتابخانه‌ها
- ۱۱ - نیروی مقاومت بسیج (فعالیت‌های فرهنگی بسیج دانشجویی و دانش‌آموزی)
- ۱۲ - وزارت آموزش و پرورش

سطح سوم

سازمان‌ها، نهادها، وزارتخانه‌ها، مراکز علمی، مجامع دینی و مؤسسات فرهنگی و آموزشی فعال در امور فضاسازی فکری، نظریه‌پردازی، تولید محتوا، آموزش هنر و تربیت نیروی انسانی:

- ۱ - آموزش عالی تهران مرکز (وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، جهاد دانشگاهی، دانشگاه آزاد اسلامی - دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک، بوشهر، تنکابن و... پژوهشگاه علوم انسانی، دانشکده سینما و تئاتر دانشگاه هنر و دانشگاه تربیت مدرس)، موسسه آموزش عالی سوره تهران، دانشگاه نبی‌اکرم (ص) تبریز و دانشگاه تهران (پردیس هنرهای زیبا)

۲ - اداره کل نمایش رادیو**۳ - بنیاد شهید و امور ایثارگران****۴ - پژوهشکده فرهنگ و هنر جهاد دانشگاهی**

۵ - حوزه‌های علمیه (کلیت حوزه، دفتر تبلیغات اسلامی، مدرسه اسلامی هنر، دانشگاه باقرالعلوم، مراکز مطالعات نظری دینی، تاریخی، قرآنی و پژوهشگاه‌های فرهنگ دینی)

۶ - دانشکده صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران

۷ - رسانه‌های جمعی (خبرگزاری‌ها، سایت‌های خبری و اطلاع رسانی، روزنامه‌ها، مطبوعات و نشریات تخصصی)

۸ - گروه‌های مرجع و جامعه‌نخبگان (انجمن‌های علمی، مجامع فرهنگی، دینی و...)

۹ - فرهنگستان هنر، علوم و علوم انسانی، زبان و ادبیات فارسی و علوم پزشکی

۱۰ - مرکز امور مساجد**۱۱ - معاونت طرح‌های عمرانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی****۱۲ - وزارت آموزش و پرورش (مقاطع ابتدایی، راهنمایی و متوسطه)****۱۳ - هنرستان‌ها و آموزشگاه‌های آزاد اسلامی**

۱۴ - همایش‌های علمی و پژوهشی که در حاشیه رویدادها و فعالیت‌های نمایشی انجام می‌شود.

سطح چهارم

نهادها، سازمان‌ها و وزارتخانه‌هایی که نقش کلیدی در توسعه همه‌جانبه کشور دارند، دارای نقش صریح یا احتمالی در هنرهای نمایشی و یا نیازمند بهره‌گیری از هنرهای نمایشی هستند؛ گروهی که می‌توانند از محل منابع و بودجه خود در عرصه تولید نمایش، سالن‌سازی، سالن‌داری و حمایت‌های جشنواره‌ای به ایفای نقش بپردازند:

۱ - قوه مجریه (وزارتخانه‌ها و زیرمجموعه‌هایشان و سازمان‌ها، مراکز و شوراهای وابسته به نهاد ریاست جمهوری)

۲ - قوه قضائیه (سازمان امور زندان‌ها، سازمان پزشکی قانونی و سازمان ثبت اسناد)

سطح پنجم

فعالان بخش خصوصی که در شرایط فعلی عمده عناوین این گروه را نهاد‌های نیمه دولتی یا تحت حمایت دولت تشکیل می‌دهند و تمامی یا بخش عمده نیازهای مالی خود را برای اجرای طرح‌های نمایشی کشور با حفظ ویژگی‌های صنفی و اجرایی خود از بخش یارانه‌ها دریافت می‌کنند:

۱ - خانه تئاتر (بویژه صنوف محوری و مولف از جمله نمایشنامه نویسان، بازیگران، کارگردانان، نویسندگان و منتقدان)

۲ - انجمن تئاتر آزاد

۳ - حامیان مالی و اقتصادی شامل بانکها، موسسات و شرکت‌های خصوصی که با اهداف تبلیغی حاضر به سرمایه‌گذاری در حوزه تئاتر هستند. با این تاکید که در حال حاضر اولویت اول این گروه سرمایه‌گذاری در سینما است، نه هنرهای نمایشی.

۴ - تماشاخانه‌های قدیمی تهران (تماشاخانه نصر متعلق به کمیته امداد و جهاد دانشگاهی، تئاتر پارس تحت نظارت انجمن تئاتر آزاد و تماشاخانه دهقان که در حال حاضر به تملک فضای تجاری اطراف خود درآمده است).

- واحدهای اداری
- دفاتر یازده گانه زیر مجموعه انجمن هنرهای نمایشی ایران که کاستی‌های ستادی اداره کل را جبران می‌کنند.

- مجموعه‌های پنج‌گانه نمایشی (شامل مجموعه تئاتر شهر، تماشاخانه سنگلج، تالار هنر، اداره تئاتر و خانه نمایش)

۲ - مراکز ستادی در وزارتخانه

- معاونت امور هنری

- اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان تهران

- ادارات کل و ادارات فرهنگ و ارشاد اسلامی سراسر کشور

- پژوهشگاه فرهنگ و هنر و ارتباطات

۵ - سینما تئاتر گلرین

۶ - شرکت های خدمات فنی و تولیدی

ستادها

پس از بازشناسی اجمالی سرفصل‌ها و عناوین سطوح مختلف ذی‌نقشان و ذی‌نفعان هنرهای نمایشی، شناسایی سازمان‌ها، موسسات، نهادها و فعالان حوزه هنرهای نمایشی که در جایگاه ستادی ایفای نقش می‌کنند، ضروری است.

این مجموعه شامل سه گروه به شرح زیر است:

۱ - اداره کل هنرهای نمایشی

- معاونت برنامه‌ریزی و توسعه

- معاونت اداری، مالی و امور استان‌ها

- معاونت حقوقی و امور مجلس

۳ - ستادهای عالی کشور

- شورای عالی انقلاب فرهنگی

- مجمع تشخیص مصلحت نظام

- مجلس شورای اسلامی

- نهاد ریاست جمهوری (معاونت نظارت و برنامه‌ریزی راهبردی)

- قوه قضائیه (در نقش‌های ستادی)